

7 клас

Службові частини мови
Прийменник як службова
частина мови.

Зв'язок прийменника з
непрямими відмінками
іменника.

Стрембицька Л.А.

Прийменник,
бо приймає?

Ні!

Прийменник, бо
при іменнику!
(завжди знаходиться
біля іменника)

Самостійні

Мають лексичне
значення

Є членами
речення

Відповідають на
питання

Службові

НЕ мають
лексичного
значення

НЕ є членами
речення

НЕ відповідають
на питання

ЧАСТИНИ МОВИ

САМОСТІЙНІ

ІМЕННИК
ПРИКМЕТНИК
ДІЄСЛОВО

ПРИСЛІВНИК
ЧИСЛІВНИК
ЗАЙМЕННИК

СЛУЖБОВІ

ПРИЙМЕННИК
СПОЛУЧНИК
ЧАСТКА

ВИГУК

Прийменник – це службова частина мови, що разом із формами непрямих відмінків іменника, займенника, числівника показує їх залежність від інших слів у словосполученні чи реченні.

Наприклад: *У нього все багатство під шапкою.*

ПРИЙМЕННИК не має лексичного значення: на , у, з, перед. Проте разом із відмінковими формами іменників, займенників і числівників може вказувати на :

МІСЦЕ: *по* діброві,
по полю, *на* дереві

ЧАС: *під* вечір, *на*
осінь

ПРИЧИНУ: *від* спеки,
від холоду

МЕТУ: *за* волю, *проти*
рабства

ОЗНАКУ: *пісні без*
волі, людини без
долі

КІЛЬКІСТЬ: *роки з*
два, до десяти

Прийменники не є членами речення.
Прийменник підкреслюємо так само,
як і слово, від якого прийменник
залежить.

Наприклад:

*Ми з класом пішли **до вчительки**.*

**З усіма частинами мови прийменники
пишемо окремо.**

Прийменники вживаються тільки з непрямыми відмінками іменників, займенників і числівників. Уживання прийменників із певними відмінками традиційно закріплене так:

Родовий	без, в (у), від, до, з, за, між, проти, з-під, з-перед, поміж	<i>Листя без вітру не шелестить.</i>
Знахідний	в (у), з, за, на, над, через, понад, крізь, про, під, по	<i>За добро добром платять.</i>
Орудний	з, за, між, попід, над, перед, згідно з, поміж, слідом за	<i>За гіршими не сумуй, а честі пильнуй.</i>
Місцевий	в (у), на, о, при, по	<i>Світ на довірі тримається.</i>

Найрідше прийменники вживаються з **давальним відмінком**: *назустріч долі; навздогін вітру; наперекір труднощам.*

Гра «Редактор».

Відредагуйте словосполучення:

*Ходити **по** друзям; зошит **по** фізиці, знання **по** географії ; діяти **по** правилах, **по** фаху інженер, відсутній тиждень **по** хворобі, презентація **за** наш клас.*

Робота над культурою мовлення. Рубрика «Говоримо правильно».

Не правильно

Знати по газетах
По цілих днях
Добрий по натурі
По напрямку до лісу

Правильно

Знати з газет
Цілими днями
Доброї вдачі
У напрямку до лісу

ТЕСТ:

1. Прийменник виділено в реченні

А Лунає **неподалік** пісня сили, краси.

Б **Назустріч** здіймалося місто в бронзі.

В **Напередодні** всю ніч ішов лапятий сніг.

Г Козаки **навколо** фортеці копали шанці.

Д Десь **поблизу** виводив свою пісню соловей.

2. Правильно вжито прийменник в обох варіантах рядка

А відпочити після обіду (по обіді)

Б організувати з ініціативи (по ініціативі)

В надіслати на вимогу (по вимозі)

Г міліція у справах неповнолітніх (по справам)

Д за романом Олеся Гончара (по роману)

Домашнє завдання

Виконати впр.281,
стор.149